

Theoriebron 1: Zinnvolle dagbesteding

Mark heeft een kamer bij Iriszorg, een organisatie voor dak- en thuislozenopvang. Hij heeft veel conflicten met andere bewoners omdat hij tot diep in de nacht naar muziek luistert of televisie kijkt. Overdag slaapt hij vaak tot een uur of drie en daarna hangt hij wat rond, surft wat op het internet en drinkt een biertje.

De begeleiding is er onder andere op gericht om weer een normaal dag-nachtritme op te bouwen. Zinnvolle dagbesteding is hierbij essentieel.

Alleen ga je sneller, samen kom je verder.

Doel van zinnvolle dagbesteding:

Herkenbare dagstructuur aanbrengen en bezig zijn met activiteiten die zinvol (en leuk) zijn, om te kunnen ontwikkelen, te leren, te ontspannen of te werken en zo de eigenwaarde te vergroten.

De sociale contacten dragen bij aan het welbevinden.

Om dit te kunnen bereiken, heb je kennis over je cliënten nodig.

Het beschrijven van beperkingen in het functioneren is nodig om de ondersteuningsbehoeften inzichtelijk te maken en om vervolgens een activiteitenplan te kunnen ontwikkelen. In dit plan heb je dus het uitgangspunt (beperkingen en ondersteuningsbehoeften) beschreven om van daaruit aan het toekomstperspectief te kunnen werken.

Het toekomstperspectief gaat om het verbeteren van het (lichamelijk, geestelijk en/of sociaal) functioneren van de persoon, het behouden van vaardigheden en/of het bieden van ontspanning. Concrete acties worden omschreven, gepland en vervolgens uitgevoerd. (Wanneer de doestellingen niet behaald worden, is het nodig om de ondersteuningsbehoeften opnieuw te onderzoeken.)

Waarom

Waarom bied je een activiteit aan, wat wil je bereiken?

Het doel kan van alles zijn, bijvoorbeeld:

- beter leren samenwerken
- meer bewegingsvrijheid krijgen en/of beter leren bewegen
- sociale contacten vergroten
- angst overwinnen
- beleving/prikkelen van zintuigen
- stimuleren van ontwikkeling
- omgeving leren kennen
- vrijetijdsbesteding/ontspanning.

Iedereen moet de kans krijgen om een 'normaal' leven te kunnen leiden.

Ouderen

Activiteitenprogramma's zijn voor ouderen van (grote) betekenis. Contacten, ontmoetingen en gezelligheid staan centraal. Maar ook de structuur in het weekprogramma is van belang.

Bewegingsactiviteiten zijn belangrijk om fit te blijven, mogelijkheden in stand te houden en coördinatie- en reactievermogen te oefenen.

(De)motivaties:

- Gezelligheid is vaak de grootste motivatie om mee te doen met activiteiten.

- Ouderen blijken moeilijker te motiveren voor nieuwe activiteiten omdat ze hun leven al ingevuld hebben.
- Zie http://www.profi-leren.nl/files/zorghulp_dc_7_assisteren_bij_activiteiten.pdf voor voorbeelden en tips om ouderen te motiveren.

Conclusies en aanbevelingen:

- Activiteiten voor ouderen zijn gericht op gezelligheid waarbij de mogelijkheden en wensen van de ouderen vooropstaan.
- Laat de oudere in zijn waarde en toon respect. Het is geen klein kind, benader hem ook niet zo. Maar help de oudere wel als het nodig is. Blijf altijd beleefd. De oudere is altijd ouder dan jij!
- Oordeel niet over ouderen, benader ouderen positief. Geef complimenten.
- Wees enthousiast, 'goed voorbeeld doet goed volgen'.

Zorg voor verstandelijk beperkten

Mensen met een verstandelijke beperking beleven de wereld om zich heen op een andere manier, maar wel gelijkwaardig. Activiteiten zijn passend bij de belevingswereld van de individuele persoon.

(De)motivaties:

- Benoem de mogelijkheden van de cliënt en ga niet uit van de beperkingen van de cliënt.
- Een passieve houding is soms lastig te doorbreken.
- Structuur geeft veiligheid, nieuwe activiteiten kunnen als onveilig worden ervaren.

Conclusies en aanbevelingen:

Begeleiden van verstandelijk gehandicapten vraagt om:

- een praktische inslag
- inlevingsvermogen
- geduld
- creativiteit
- stap voor stap activiteiten aanbieden, als uitdaging zien.

Zorg voor lichamelijk gehandicapten

Mensen met een lichamelijke handicap willen vaak graag gewoon zijn, meedraaien in de maatschappij, voor vol worden aangezien. Afhankelijk van de ernst van de handicap worden er activiteiten aangeboden die aansluiten bij de mogelijkheden en wensen van de mensen.

(De)motivaties:

- Belangrijk aspect in de motivatie is om cliënten zo veel mogelijk zelfstandig te laten doen. Als begeleider moet je je goed kunnen inleven in hun mogelijkheden.
- Goede communicatie is heel belangrijk. Wat wil de cliënt, wat kun jij bieden, waarin kun jij ondersteunen?

Conclusies en aanbevelingen:

Begeleiden van lichamelijk gehandicapten vraagt om:

- een praktische inslag
- inlevingsvermogen
- het vermogen mensen te motiveren
- je aandacht kunnen verdelen
- creatieve inslag.

Maatschappelijke opvang en maatschappelijk belang

Het belang van dagbesteding voor de maatschappelijke opvang wordt steeds meer erkend. Sterker nog; deelname aan dagbesteding of werk blijkt vaak een cruciale motiverende

factor om andere stappen te zetten, zoals woonruimte zoeken, afkicken en/of sociale contacten herstellen.

Een goede dagbesteding kan zelfs cruciaal zijn op bepaalde momenten (ontslag uit kliniek of uit detentie).

Bij maatschappelijke hulpverlening wordt er concrete hulp en procesmatige begeleiding geboden. De hulp en begeleiding hebben betrekking op materiële en immateriële problemen van individuen en gezinnen, vaak in relatie met de omgeving. Het doel kan verschillen van weer onder de mensen komen, dag- en weekstructuur opbouwen tot zich weer zinvol voelen, door het doen van 'dingen' die ertoe doen. Maar ook kan het een weg van herstel zijn om door te groeien naar een betaalde baan.

Bij dagbesteding voor deze doelgroep is motivatie de eerste stap en misschien wel de belangrijkste.

Demotiverende aspecten die genoemd worden door de cliënten uit de doelgroep zijn onder andere:

- gebrek aan persoonlijke begeleiding
- schulden (deze moeten eerst gesaneerd, afbetaald, zijn voordat ze verder kunnen).

De maatschappelijke opvang is geen makkelijke doelgroep. Kans op recidive is groot. Positieve effecten die door de cliënten uit de doelgroep worden genoemd, zijn onder andere:

- Bezigheden en verplichtingen voorkomen dat je terugvalt in oude gewoontes.
- Als je toch terugvalt, dan val je minder diep terug.

Wat cliënten zelf zeggen:

- Ik wil me graag verder ontwikkelen, normaal betaald werk doen.
- De schulden staan nog in de weg.
- Het verleden blijft me achtervolgen, geworstel met verslaving.
- Ik ben bang dat de activiteiten wegvallen en ik niet tijdig iets nieuws heb kunnen vinden.
- Er zijn weinig mogelijkheden.

Mensen hebben het vaak zwaar na detentie. Soms hebben ze geen woning meer omdat de huur is opgezegd. Ook missen ze een daginvulling.

Ook de ontwikkelingsmogelijkheden zijn beperkt. Activiteiten als papier prikken zijn niet erg motiverend. In Amerika zijn er projecten waarbij deze doelgroep puppy's traint voor blinden.

Conclusies en aanbevelingen:

- * Cliënten hebben de ervaring dat goede dagbesteding een cruciale rol speelt om hun leven weer op de rails te krijgen.
- * Positieve ervaringen zijn er over het aanbod waar men momenteel gebruik van maakt; over het werken in een groep, de eigen verantwoordelijkheid en de keuzemogelijkheden.
- * Knelpunten zijn er op het gebied van de kwaliteit van dagactiviteiten.

Iedereen aan de slag krijgen, is een illusie.

Er blijft altijd een groep mensen over die lichamelijk of psychisch te zwak is om deel te nemen aan activiteiten.

Theoriebron 2: Activiteiten voor verschillende doelgroepen

Een vast onderdeel van het weekprogramma is op vrijdagmiddag de borrelmiddag. De werkweek wordt afgesloten met een hapje en een drankje. Ook wordt er muziek gemaakt en gezongen.

Het is een gezellig samenzijn en voor alle cliënten is het duidelijk dat de week is afgelopen, dat het weekend begint en dat er twee dagen niet gewerkt hoeft te worden.

Deze activiteit is heel geschikt voor cliënten met een matige verstandelijke beperking. De activiteit biedt ontspanning en geeft duidelijkheid in de weekstructuur. Niet alle activiteiten sluiten even goed bij iedere doelgroep aan.

Activiteiten kunnen groepsgericht of individueel zijn, afhankelijk van het doel, de deelnemers en ook de randvoorwaarden.

Bijvoorbeeld:

Doel: sociale contacten vergroten. Dat kan alleen maar in een groep behaald worden.

Doel: in stand houden van mobiliteit. Dit is een individueel doel. Maar een bewegingsactiviteit kan wel in een groep gedaan worden. Mogelijke activiteiten: individueel wandelen of volksdansen (groep).

In een optimale omgeving hoeft een beperking geen handicap te zijn.

In de vorige theoriebron zijn verschillende doelen beschreven.

Om deze doelen te kunnen bereiken, zijn er veel verschillende soorten activiteiten mogelijk:

- bewegingsactiviteiten
- belevingsactiviteiten
- educatieve activiteiten
- ontspannings- en recreatieve activiteiten
- arbeidsmatige activiteiten.

Beweging

Deze activiteiten zijn op lichamelijke beweging gericht.

Het is goed tegen hart- en vaatziekten, voor de spierfuncties, het afweer- en immuunsysteem, de stofwisseling en de darmwerking.

Doelgroep:

Voor alle doelgroepen. Bewegen is immers goed voor iedereen.

Bewegen is goed voor iedereen.

Voorbeelden:

- bewegen op muziek
- sport, zoals gymnastiek, voetbal, zwemmen, tafeltennis, fietsen en wandelen
- volksdansen
- spel, zoals zeskamp, vossenjacht, gezelschapsspelen en bingo
- activiteiten rond de feestdagen, zoals Sinterklaas.

Bij sport gaat het op de een of andere manier om een prestatie.

Beleving

Deze activiteit is gericht op het selectief prikkelen van zintuigen.

Wat, wanneer, waar en hoe het wordt aangeboden, moet worden afgestemd op de behoeften, interesses en mogelijkheden van het individu.

Doelgroep:

- mensen met een (ernstige) verstandelijke beperking, gericht op zintuigenprikkeling en beleving
- dementerende ouderen, waarbij het accent ligt op beleavingsgericht snoezelen voor een opening tot hun innerlijke wereld
- psychiatrische patiënten, waarbij de rustgevende werking vooral belangrijk is.

Voorbeelden:

- snoezelen
- diersnoezelen
- belevingstheater.

Educatie

Bij educatieve activiteiten gaat het om iets leren. Dat kan heel basaal zijn, bijvoorbeeld op het gebied van hygiëne en zelfzorg. Maar het kan ook maatschappelijk gericht zijn, bijvoorbeeld een weerbaarheidstraining.

Doelgroep:

Voor alle doelgroepen, behalve laag niveau verstandelijk beperkten en ernstig psychiatrische patiënten.

Voorbeelden:

- sociale hygiëne
- computercursus
- houtbewerking
- muzieklessen
- sollicitatietraining.

Bijvoorbeeld Stichting Ontmoeting: <http://www.ontmoeting.org/page/142>.
Deze organisatie biedt een breed aanbod van cursussen en trainingen.

Ontspanning en recreatie

Op zijn tijd ontspannen is erg belangrijk. Het is een basisbehoefte van elk mens.

Doelgroep:

Iedereen.

Voorbeelden:

- kop koffie drinken
- praatje maken
- lezen van de krant
- workshops/cursussen: schilderen, tekenen, koken, computeren
- buitenactiviteiten: wandelen, fietsen.

Arbeid

Dagbesteding met als doel doorstroming naar werk in de maatschappij is een lastig punt. De Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wet Wajong) geeft jonggehandicapten en studenten die op jeugdige leeftijd arbeidsongeschikt zijn, recht op een uitkering op minimumniveau.

Voor mensen die uitzicht hebben op werk in de maatschappij (circa 70% van de huidige instroom), wordt gekeken wat zij kunnen (ontwikkelen) en wat hiervoor nodig is. Dagbesteding voor deze mensen is gericht op een toekomstige werkplek in de maatschappij. De nadruk ligt dus op regels, structuur en aanpassingsvermogen.

De recreatieve, educatieve en therapeutische activiteiten zijn onder andere gericht op het stimuleren van sociale contacten, het bieden van structuur, scholing en het oppakken van arbeidsritme, het opdoen van werkervaring en het (her)vinden van interesses.

Belangrijk zijn de aspecten die horen bij werk, waarbij de begeleider advies en ondersteuning biedt:

- op tijd komen
- dag- en werkritme volhouden
- omgaan met collega's
- leiding accepteren.

Theoriebron 3: Activiteiten kiezen

Activiteiten kunnen verschillende elementen als uitgangspunt hebben, die de ontwikkeling en/of positie verbeteren, namelijk sociale, emotionele, cognitieve en motorische elementen.

Bij het voorbereiden van activiteiten start je met het in kaart brengen van de beginsituatie. Vervolgens zijn er twee opties:

1. Je stelt een doel vast en gaat van daaruit op zoek naar een passende activiteit.
 2. Kies een activiteit die op de beginsituatie aansluit en stel daarna de doelen vast.
- De eerste optie is gebruikelijk bij activiteiten om doelen van de instelling of de afdeling te realiseren. De tweede optie lijkt een vreemde werkwijze omdat de doelen eraan 'geplakt' worden. De reden om hiervoor te kiezen is dat je een activiteit kunt kiezen waarvan je zeker weet dat deze aanslaat (afgestemd op de beginsituatie) en vervolgens bekijkt welke nastrevenswaardige doelen daarbij passen.

Analyseren van de beginsituatie:

Deelnemers

Maak een profiel waarin je beschrijft waarmee je rekening moet houden, zoals

- Wat vinden ze leuk?
- Wat kunnen ze wel/niet?
- Wat is hun niveau van verschillende vaardigheden (motoriek, fantasie, muziek)?
- Hoe groot is de spanningsboog (hoelang kunnen ze de concentratie vasthouden)?
- Worden ze snel boos (zelfbeheersing)?

Randvoorwaarden

Ruimte en materiaal

- Is het binnen of buiten?
- Is er materiaal (muziekinstallatie, snoezelmateriaal, sportattributen)?
- Hoeveel tijd heb je voor de activiteit?
- Is er budget beschikbaar om eventueel materiaal aan te schaffen?

Omstandigheden

- weer
- eventuele aanleiding voor activiteiten, zoals een verjaardag of jubileum.

Begeleiding

- Hoeveel begeleiders zijn er voor hoeveel deelnemers?
- Over welke vaardigheden beschikken de begeleiders zelf?
- (Wat de begeleider zelf leuk vindt, speelt ook mee!)

Beleid van de instelling of afdeling

- Welk beleid is er binnen de afdeling of instelling voor het aanbieden van activiteiten? Activiteiten kunnen bijvoorbeeld een onderdeel van het behandelplan zijn. Een dergelijk beleid is vooral gericht op de doelstellingen die je wilt bereiken, maar heeft ook invloed op de keuze van activiteiten. Bijvoorbeeld: wanneer het beleid erop gericht is om LVG-jongeren meer structuur aan te bieden in hun bestaan, zal dat van invloed zijn op de wijze waarop jij je activiteiten aanbiedt.

Muzikale activiteit.

Voorbeeld:

Doel:	Ontspanning bieden aan ouderen
Deelnemers:	Twintig ouderen, twaalf vrouwen en acht mannen, wekelijkse bingo vinden ze erg leuk (wekelijks terugkerende activiteit).
Ruimte:	Huiskamer in verpleeghuis
Materiaal:	Bingospel (aanwezig), bingokaarten, prijsjes (uit de keuken, fles advocaat/wijn).
Omstandigheden:	N.v.t.
Begeleiding:	Eén activiteitenbegeleider om het spel te leiden
Beleid:	Activiteiten zijn gericht op ontspanning en aansluiten bij de belevingswereld van de cliënten.

Theoriebron 4: Activiteiten aanbieden

Inleiding

Activiteitenbegeleiding vraagt organisatietalent waarbij de realiteit niet uit het oog moet worden verloren. Je hebt met veel aspecten rekening te houden en een goede voorbereiding is het halve werk!

Er zijn heel grote, uitgebreide activiteiten te organiseren. Deze vragen veel voorbereiding. Maar er zijn ook kleine, kortdurende activiteiten, die wekelijks terugkomen. Die vragen veel minder voorbereiding.

Hoe bied je een activiteit aan?

Voorbereiden

Zie theoriebron 3 voor de analyse van de beginsituatie.

Uitleggen

Dit is een van de lastigste onderdelen van het activiteiten begeleiden.

Vaak wordt opgemerkt: 'Ik heb het goed uitgelegd, maar toch begrijpt men mij niet ...'

Ga er dan van uit (zelfs tegen beter weten in) dat je het niet goed uitgelegd hebt, dan leer je het meest. Er kan veel over het hoofd gezien worden.

Zorg ervoor dat de uitleg niet te lang duurt. Verder zijn de volgorde en de opbouw van handelen van groot belang.

Begeleiden

Ga nooit onnodig met je rug naar de groep staan.

Ga daar staan/zitten waar je alles kunt overzien en waar iedereen jou kan zien (een veilige plaats).

Zorg dat je verstaanbaar bent voor iedereen.

Verschil tussen scheidsrechter en begeleider

Scheidsrechter	Begeleider
Constaateert overtredingen	Constaateert een overtreding en geeft dat aan door middel van uitleg
Beslist wie een doelpunt heeft gemaakt	Leidt het spel via aanwijzingen
Leidt de wedstrijd en houdt zich aan de regels	Heeft eigen regels en grote vrijheid, afhankelijk van de situatie en het doel
Leidt de wedstrijd en de wedstrijd is het doel	Gebruikt het spel als middel

Afsluiten

Zorg voor een duidelijke afronding en afsluiting van de activiteit.

Zeg eventueel een paar minuten voor het eind dat het spel nog ... minuten duurt.

Evalueren

Hoe verliep de activiteit?

Wat ging goed?

Wat kan beter?

Vraag naar de meningen van de deelnemers.

Motiveren

Zorg ervoor dat je zelf enthousiast overkomt. Gebruik je stem als middel om te motiveren en activeren. Leg daarbij de klemtoon op wat je wilt.

In het algemeen moet je ervoor zorgen dat je begrijpelijke taal spreekt en geen moeilijke vaktermen gebruikt. En stem af op je doelgroep.

Observeren

Hoe verloopt de activiteit? Doet iedereen mee? Beleeft men er plezier aan?
Verdeel je aandacht over alle deelnemers.

Voortgang

Wanneer loopt een activiteit goed?

- als de deelnemers erdoor 'gepakt' worden
- als het zowel inspanning als ontspanning is
- als de activiteit past bij het niveau, dus niet boven het vermogen van de deelnemers uitgaat, maar ook niet té eenvoudig is, waarbij er verveling optreedt.

Wanneer loopt een activiteit niet goed?

- als de activiteitkeuze niet aansluit bij de beleavingswereld van de deelnemers
- bij te weinig ervaring van de begeleiding
- bij te weinig of te veel deelnemers
- als de organisatie niet goed is
- als de begeleiding té autoritair of juist te weifelend optreedt
- bij een te strakke planning, waarbij er weinig tot geen ruimte is voor improvisatie en aanpassen.

Veiligheid bewaken

- Is de accommodatie geschikt voor de activiteit?
- Wat zijn de kledingvoorschriften (afdoen van bijvoorbeeld horloges)?
- Check de materialen voor gebruik.

Wat doe je als een activiteit te moeilijk of juist te makkelijk is?

Door kleine aanpassingen kan een activiteit weer op een positieve manier worden hervat. Je kunt op verschillende punten veranderingen aanbrengen:

Spelers (deelnemers/cliënten), **Tijd**, **Organisatie**, **Regels** (instructie), **Materiaal** (ofwel STORM).

Spelers (deelnemers/cliënten):

Door de teamsamenstelling te wijzigen of door aanpassingen te doen in de inzet van deelnemers, kun je zorgen voor een beter evenwicht in de activiteit.

Voorbeeld in de zorg voor verstandelijk gehandicapten:

Bij een kook-/bakactiviteit schilt Piet de appels en snijdt Klaas de partjes in kleine stukjes.

Door er twee verschillende taken van te maken, is het voor beide mannen overzichtelijker.

Tijd:

Zorg voor een goede balans tussen activiteit en spanning.

Een tijdslimiet stellen voor een prestatie is bijvoorbeeld een mogelijkheid.

Voorbeeld:

Piet heeft een beperkte spanningsboog en wordt meestal onrustig na tien minuten. Als je hem na tien minuten even een loopje laat maken, gaat hij na een paar minuten weer blij verder met het schillen van de rest van de appels.

Organisatie:

Gebruik de ruimte anders of deel hem anders in.

Voorbeeld:

Klaas wordt onrustig als er te veel verschillende dingen om hem heen gebeuren. Hij heeft zijn werktafel in de hoek tegen de muur staan met een kamerscherm eromheen. Op goede dagen staat het kamerscherm aan de kant.

Regels (instructie):

Regels geven houvast. Te veel regels zorgen voor onoverzichtelijkheid.

Extra uitleg van regels kan soms nodig zijn.

Voorbeeld:

Als Klaas op zijn werk komt, dan vindt hij het fijn om te zien wat er gedaan moet worden op een pictobord. Samen met hem neem je de dag even door.

Materiaal:

Je kunt materiaal vervangen voor een alternatief. Bijvoorbeeld een volleybal vervangen door een sponsbal.

Ook kun je meer materiaal aanbieden waardoor deelnemers niet hoeven te wachten.

Bij een creatieve activiteit kun je voorbereidend werk doen, zoals knippen, zodat de deelnemers het alleen nog in elkaar hoeven te zetten.

Voorbeeld:

Piet vindt appels schillen moeilijk door zijn spasme. Hij heeft daarom een aangepast schilmes gekregen met een ergonomische handgreep.

Theoriebron 5: Jij, de activiteitenbegeleider

Omschrijving activiteitenbegeleider

Een activiteitenbegeleider of begeleider dagbesteding organiseert passende activiteiten voor cliënten of bewoners. Het doel is hun dagbesteding of werk op een zinvolle en plezierige manier in te vullen, bijvoorbeeld met muziek, beweging en spel, of met activiteiten als timmeren, schilderen en computeren.

Het doel kan ook zijn mensen individueel of in een groep te leren weer zo zelfstandig mogelijk aan de maatschappij deel te nemen.

Als activiteitenbegeleider sta je niet alleen in het begeleidingstraject van cliënten. Afhankelijk van de omstandigheden en de mogelijkheden van de cliënt, heb je te maken met:

- ouders/verzorgers en/of familie
- andere disciplines, zoals een gedragswetenschapper, psycholoog, (ortho)pedagoog, psychiater, (revalidatie)arts, verpleegkundige, woonbegeleiders
- collega's.

Een activiteitenbegeleider werkt met ouderen, lichamelijk en verstandelijk beperkten, psychiatrische patiënten, asielzoekers, dak- en thuislozen of (ex)gedetineerden.

Sommige cliënten bemiddelt hij naar (vrijwilligers)werk.

In overleg met de cliënt (en het multidisciplinair team) stelt de activiteitenbegeleider een individueel activiteitenplan (of rehabilitatieplan) op. Hij houdt daarbij zo veel mogelijk rekening met de mogelijkheden en de wensen van de cliënt.

In samenwerking met het team wordt er gewerkt aan het behalen van de doelen.

Functie inhoud op hoofdlijnen

De activiteitenbegeleider:

Niveau 3

- levert een bijdrage aan het opstellen van het activiteitenplan
- begeleidt cliënten bij dagbestedings- en/of activeringsactiviteiten met een behandeldoelstelling
- levert een bijdrage aan het ontwikkelen van nieuwe activiteiten
- observeert cliënten en rapporteert over de voortgang aan de hand van de doelen
- begeleidt bij verrichten van ADL en/of eenvoudige verpleegtechnische handelingen.

Niveau 4

- stelt het activiteitenplan op en coördineert de uitvoering van activiteiten voor meerdere cliënten
- observeert cliënten en rapporteert over voortgang aan de hand van de doelen
- rapporteert aan het multidisciplinaire team over de voortgang
- ontwikkelt nieuwe activiteiten
- begeleidt bij het verrichten van ADL en/of eenvoudige verpleegtechnische handelingen.

Competenties van een activiteitenbegeleider

Om geschikt te zijn als activiteitenbegeleider moet je een combinatie van kennis, vaardigheden, inzichten en attitude (houding) hebben.

- Onderzoek de wensen en behoeften van de cliënt en handel hiernaar.
- Anticipeer op de behoeften van een cliënt.
- Wees servicebereid en zorg dat de cliënt tevreden is.

Maar ook:

- Lever een actieve bijdrage in de samenwerking voor een gezamenlijk resultaat of probleemoplossing.

In je houding:

- In de omgang met cliënten is er sprake van gelijkwaardigheid.
- Wees betrokken bij je cliënt(en).

In je begeleiding:

- Wil de cliënt zelf het doel bereiken? Is hij gemotiveerd voor de activiteiten? Zonder motivatie is het moeilijk om het doel te bereiken.

Een diploma geeft alleen aan wat je geleerd hebt, maar niet wat je kunt.

Specialistische taken:

Muziek:

- begeleidt en ondersteunt groepen en/of individuele cliënten bij gevarieerde muziekactiviteiten.

Bewegingsagogiek:

- begeleidt en ondersteunt groepen en/of individuele cliënten bij sport- en bewegingsactiviteiten
- stimuleert ontwikkelingsmogelijkheden en instandhouding.

Commercieel:

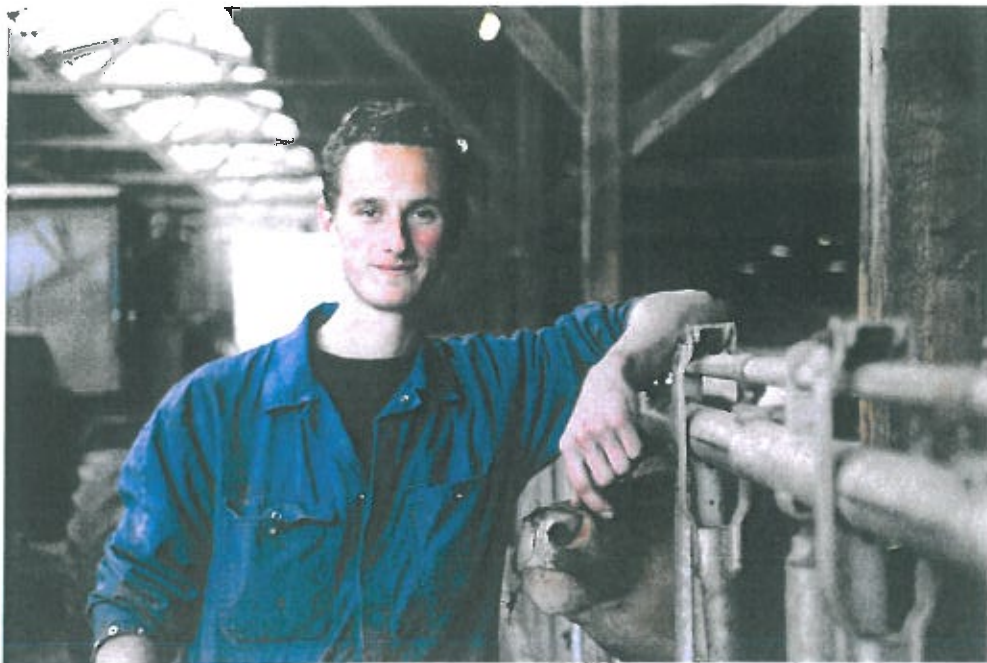
- ontwikkelt nieuwe commerciële activiteiten en productvormen
- legt en onderhoudt contacten met (potentiële) afnemers van producten en maakt prijsafspraken
- koopt materialen en middelen in, binnen gestelde kaders
- instrueert en informeert medewerkers (cliënten) van de voorziening/locatie met betrekking tot de uitvoering van commerciële activiteiten
- adviseert de leidinggevende over het activiteitenaanbod en het productaanbod, de benodigde inventaris en de begroting voor de voorziening/locatie.

Onderwijs:

- assisteert de leraar bij het verzorgen van het onderwijs
- verricht verzorgende en begeleidende werkzaamheden
- verricht huishoudelijke, beheersmatige en onderwijsvoorbereidende werkzaamheden
- zorgt voor de continuïteit en kwaliteit van het onderwijs.

Zorgboerderij:

- begeleidt groepen en/of individuele cliënten bij dagbestedings- en activeringsactiviteiten met een begeleidingsdoelstelling op de zorgboerderij
- beheert mede materialen en middelen
- verzorgt en bewaakt het welzijn van de dieren en maakt de dierenverblijven schoon.

Werken op een zorgboerderij.

Houding, vaardigheden en kennis

Zomaar een spelletje doen is iets anders dan activiteiten begeleiden. Als activiteitenbegeleider is je houding belangrijk, waaronder:

- inzet
- betrokkenheid
- motivatie
- enthousiasme.

Daarnaast zijn de volgende bekwaamheden (vaardigheden) van belang:

- Je bent praktisch bekwaam. Je hebt ervaring in het doen van activiteiten waardoor je je kunt inleven in deelnemers en je weet hoe de activiteit in elkaar steekt. De activiteiten kun je beter afstemmen op de deelnemers. En je kunt meer verschillende activiteiten aanbieden door je ervaring en kennis.
- Je bent theoretisch bekwaam: Je hebt vakkennis. Je kunt observeren en de activiteit uitleggen. Verder ben je op de hoogte van pedagogische en psychologische factoren, evenals van maatschappelijke aspecten.
- Je bent beleidsmatig bekwaam: Voor de randvoorwaarden weet je wie het beleid bepaalt in jouw werksituatie, hoe dit wordt bepaald en of je daarop mogelijk invloed kunt hebben.
- Je bent agogisch bekwaam: Dit is de kern van het begeleiden. Het gaat om sociale vaardigheden, om omgaan met deelnemers. En om het planmatig kunnen organiseren van activiteiten.

Werkmodel: Individueel activiteitenplan

Een individueel activiteitenplan is een onderdeel van een individueel zorgplan (of persoonlijk plan) en is toekomstgericht. Het wordt geschreven in de ik-vorm.

Persoonsbeschrijving

(naam, leeftijd, levensverhaal (korte lijnen), karakter)

Ontwikkeling

(communicatief, zintuiglijk, motorisch, verstandelijke vermogens, sociaal-emotioneel, seksueel, gestelde diagnose)

Onderwijs en educatie

(gewenste onderwijsvorm, didactische ontwikkeling)

Wonen en huishoudelijke activiteiten

(zelfverzorging, huishoudelijke taken, gewenste woonvorm)

Dagelijks leven, religie en vrije tijd

(zingeving, gebruik van diensten, omgaan met geld, omgaan met apparatuur, recreatie en vrije tijd)

Dagbesteding en werk

(type dagbesteding en soort werk, gewenst werk)

Gezondheid

(medische informatie die noodzakelijk is om te weten)

Gedrag

(relationele sociale vaardigheden, zelfbepaling, stemming, didactische agogische benadering)

Middelen en maatregelen

(eventueel beperkingen, zoals gesloten deuren)

Sociale contacten

(familierelaties, vriendschappen en kennissen, contact met professionals, anderen)

Hoe het begeleidingsteam mijn toekomst ziet

(visie vanuit professional)

Waar we aan gaan werken

(hoofddoelen, SMART)

Hoe we eraan gaan werken

(werkdoelen)

Werkmodel: Activiteitenprogramma methodisch opzetten

Analyseren van de beginsituatie
(Deelnemers: leeftijd, niveau, belangstelling, mogelijkheden en dergelijke.)
(Randvoorwaarden: materiaal, locatie, budget, tijd en dergelijke.)

Plannen
(Voorbereiden van de activiteit: vaststellen doel, keuze activiteit, organisatie materiaal en dergelijke.)

Realiseren
(Uitvoering activiteit: uitleg, begeleiding van activiteit en deelnemers, afronding.)

Evalueren
(Programma evalueren na de activiteit.)

Bij de analyse wordt bekeken welke randvoorwaarden er zijn. Bij het plannen wordt
aangegeven welke daarvan worden gebruikt.
(Een model gebaseerd op de planningsfasen van Dietrich.)

Werkmodel: Activiteitenplan

Tijd	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
9.00	Binnenkomst	Binnenkomst	Binnenkomst	Binnenkomst	Binnenkomst
9.30					
10.00	Koffietijd	Koffietijd	Koffietijd	Koffietijd	Koffietijd
10.30					
11.00					
11.30					
12.00					
12.30	Lunch	Lunch	Lunch	Lunch	Lunch
13.00					
13.30					
14.00					
14.30	Theetijd	Theetijd	Theetijd	Theetijd	Theetijd
15.00					
15.30					
16.00	Einde programma	Einde programma	Einde programma	Einde programma	Einde programma

➤ Beoordeling

Naam deelnemer:

Namen groepsleden:

Groep:

Docent:

Blok:

Cursus:

Onderwerp:

Beoordeling	Criteria	Voldoende	Onvoldoende
Beroepsproduct 1	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Het ziet er netjes en verzorgd uit.• De persoonsbeschrijving bestaat uit minimaal één A4'tje. <p>Inhoud:</p> <ul style="list-style-type: none">• Het toekomstperspectief bestaat uit minimaal vijf regels.• De doelen zijn SMART geformuleerd.• De doelen zijn onderverdeeld in minimaal twee werkdoelen.• Het weekprogramma (werkmodel 'Activiteitenplan') bestaat uit een dagelijks afwisselend activiteitenprogramma.		
Processtappen Beroepsproduct 1	<ul style="list-style-type: none">• Maak een concrete planning en taakverdeling.• Zorg voor een goede samenwerking en sfeer binnen de groep.		